

Nieuws uit Lambarene

MEDEDELINGENBLAD VAN EN OVER PROF. DR. ALBERT SCHWEITZER

Van de redactie

Dit nummer staat voor een deel in het teken van het bezoek, dat Albert Schweitzer aan ons land bracht op 19 en 20 november.

De foto op de omslag is van mejuffrouw dr. M. G. van der Kreek, die momenteel als arts in Lambarene werkt.

Dit nummer biedt weer gelegenheid de Albert Schweitzerkalender 1960 als een zinvol kerstgeschenk te bestellen bij uw boekhandel of rechtstreeks bij de uitgeefster. Een bestelformulier treft u in het blad aan.

Ter uwer oriëntatie vermelden wij op welke manier u lezer kunt worden van het „Nieuws uit Lambarene”, dat tweemaal per jaar verschijnt.

U, die dit blad voor het eerst leest, kunt zich van regelmatige toezending verzekeren door: een bijdrage (ineens of geregeld) te storten of over te schrijven op postrekeningnummer: 916071 ten name van de penningmeester van het Albert Schweitzerfonds te Deventer of te storten op de rekening van het A.S.F. bij de N.V. Amsterdamsche Bank te Utrecht. Hierdoor steunt men dus het Albert Schweitzerfonds, dat zich tot taak heeft gesteld gelden bijeen te brengen voor het werk van dr. Schweitzer en belangstelling te wekken voor zijn denkbeelden. Het doet dit o.m. door het stimuleren van uitgaven, het organiseren van lezingen en voordrachten, het uitgeven van het periodiek „Nieuws uit Lambarene”.

Bijdragen welke men in het bijzonder wenst te bestemmen voor steunverlening aan het ziekenhuis te Lambarene, kunnen worden gestort op girorekening 540600 t.n.v. de penningmeester der stichting „Vrienden van het hospitaal te Lambarene” te Delft, of op de rekening van het „Vriendenfonds” bij de Amsterdamsche Bank te Delft. Het „Vriendenfonds” verzamelt gelden, die voor direct gebruik door dr. Schweitzer in aanmerking komen. Zij hebben slechts betrekking op het ziekenhuis te Lambarene. Uiteraard werken de twee stichtingen nauw samen.

Bestuursleden van de Stichting Albert Schweitzerfonds:

Ds. C. B. Burger, voorz., Stadhouderslaan 30, Utrecht.

Mevrouw H. Oberman—Oberman, secretaresse, Scheepstimmermanslaan 37, Rotterdam.

Mevr. E. F. Teychiné Stakenburg—Mees, „Klein-Schoonoord”, Westzeedijk 124, Rotterdam C.

Mr. Ph. M. Muus Jr., penningmeester, Breitnerlaan 9, Utrecht.

G. Oosterwijk, Bosweg 3, Gorssel (Gld.).

Ds. D. A. Werner, Nieuwe Bussumerweg 81, Huizen (N.H.).

G. van Aardenne, Dubbeldamseweg 2, Dordrecht.

Bestuursleden van de stichting: Vrienden van het hospitaal te Lambarene:

G. Oosterwijk, voorz., Bosweg 3, Gorssel (Gld.).

T. Hoekstra, secr.-penn., Koningin Sophialaan 12, Amersfoort.

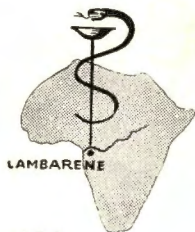
Ds. C. B. Burger, Stadhouderslaan 30, Utrecht.

Ds. D. A. Werner, Nieuwe Bussumerweg 81, Huizen (N.H.).

E. G. van de Rest, Voorstraat 235, Dordrecht.

Adviserend lid van beide stichtingen:

C. J. ten Cate, Parkweg 6, Deventer.

Uitgave van de Stichting Albert Schweitzerfonds.

Verschijnt tweemaal per jaar en wordt aan de geadresseerden gratis toegezonden.

Redactie: ds. D. A. Werner, Nieuwe Bussumerweg 81, Huizen (N.H.) — Telefoon 02952-273.

Administratie: Uitgeverij „De Torenlaan”, aan de Torenlaan 16-24 te Assen, tel. 05920-3044 (3 lijnen).

Een brief van mevrouw H. Oberman-Oberman

Op de heuvel, nu nog maar langs één weg te bereiken, omdat de Ogowe zodanig gestegen is, dat de weg langs de rivier onbegaanbaar is geworden, ligt het melaatsendorp. Op zij van het consultatiegebouw, staan drie lange barakken, in hoefijzervorm rond een tafel, in de openlucht, onder machtige bomen. Ongeveer half tien begint dr. Tahahashi, een Japanner, met zijn inheemse helpers de verzorging van de mannen en vrouwen, die zich daar vanuit hun vlakbijgelegen woningen verzameld hebben. Zwijgend beginnen zij zelf de lange gebreide verbanden af te wikkelen en wachten daarna op behandeling. Stil en rustig verloopt dit. Aan een lange lijn hangen gewassen en uitgekookte zwachtels van de vorige dag. In een mand staan de schone. Deze verbanden voegen zich soepel om arm of been en geven aan het vaak slappe lichaamsdeel een stevig gevoel. Zij, die de zwachtels met toewijding breiden, kunnen, steek aan steek rijgend bij deze misschien vaak eentonige arbeid, ervan verzekerd zijn, dat hun werk niet doelloos is. Door de goede zorgen van velen heeft het hospitaal tegenwoordig een grote voorraad verbanden, zodat het geregeld uitvallen van de versleten exemplaren geen zorgen baart.

Hout voor de keukenkachel, bananen, papaya's, maniok

Wij gaan terug naar het hospitaal en brengen een bezoek bij de kraamverpleegster, die de kleine zwartjes mee ter wereld helpt brengen. Blij is zij, dat ze het gebreide hemdje en truitje uit de kast kan nemen en de aandoenlijke wezentjes er inwikkel kan. Als zij straks, gelukkig met de moeder, naar hun dorp vertrekken krijgt elke baby twee stel hemdjes en broekjes mee.

We kunnen niet zeggen, dat wij er een grote voorraad van hebben. Dankbaar denken wij aan jong en oud, aan huisgebonden en, en blinden, die een helpende hand uitsteken naar dit werk aan zieken, mismaakten, uitgestotenen en eenzamen, zo ver van hen vandaan, dat fantasie te hulp moet komen om bevrediging in het hulpbetoon te vinden.

Wij zijn nu in de regenperiode. Terwijl ik dit schrijf stroomt het water van de hemel naar beneden. De rijpe mango's vallen van de bomen op de gegalvaniseerd ijzeren daken en maken zo'n lawaai, dat het is alsof er stenen op gegooid worden. De zandbanken zijn alle verdwenen. De hoge stenen landingstrap heeft nog een paar vrije treden. De kano's, die men anders moeizaam over een uitgestrekte zandvlakte bereikt, liggen vlak tegen de benedenweg aan, die naar het hospitaal leidt. De weg naar het naastbijzijnde dorp staat onder water. Kano's houden de verbinding in stand. Het water is hoger dan men hier gewend is. Nog kan er veel regen komen.

Als gevolg van de regen ging de klok voor de arbeiders om 8 uur niet. Maar het is „marktdag” en de mannen en vrouwen uit de omgeving zijn met hun kano's aangekomen en leggen in de hof hun waren neer: hout voor de keukenkachel, gehakt op lengte van de oven, bananen, papaya's, maniok. Zij zijn allen nat en Ali Silver zint op een mogelijkheid, hun warme koffie of thee, desnoods een kledingstuk, te geven.

Een vrouw komt naar boven, een zwaar geladen mand op de rug. Daarachter loopt een stevige neger, in iedere hand houdt hij een stuk hout. De gedachte, dat de man de zware last voor de vrouw zou dragen, ligt de inheemsen ver, voor dat werk is de vrouw. Als men hun vertelt, dat bij ons een man zich zou schamen een vrouw zo te laten slepen, lachen zowel man als vrouw.

Vanuit het heerlijk warme, wonderschone land tussen rivier en woud zenden de vijf Nederlandse helpsters aan alle vrienden van Lambarene in de lage, nu mistige gure streken aan de Noordzee hun dankbare, hartelijke groeten.

Dr. Albert Schweitzer heeft vrijdag 9 oktober het ereburgerschap van de stad Frankfort ontvangen. De plechtigheid had plaats in het geboortehuis van Goethe. Ruim dertig jaar geleden ontving Schweitzer in hetzelfde huis de Goetheprijs van de stad Frankfort.

Het Goethehuis werd tijdens de oorlog vernield, maar is geheel in dezelfde stijl herbouwd.

De foto toont dr. Schweitzer naast dr. Werner Dockelman, burgemeester van Frankfort, die de bij de benoeming behorende oorkonde vasthoudt.

Albert Schweitzer in ons land

De 84-jarige nog in de kracht van zijn leven

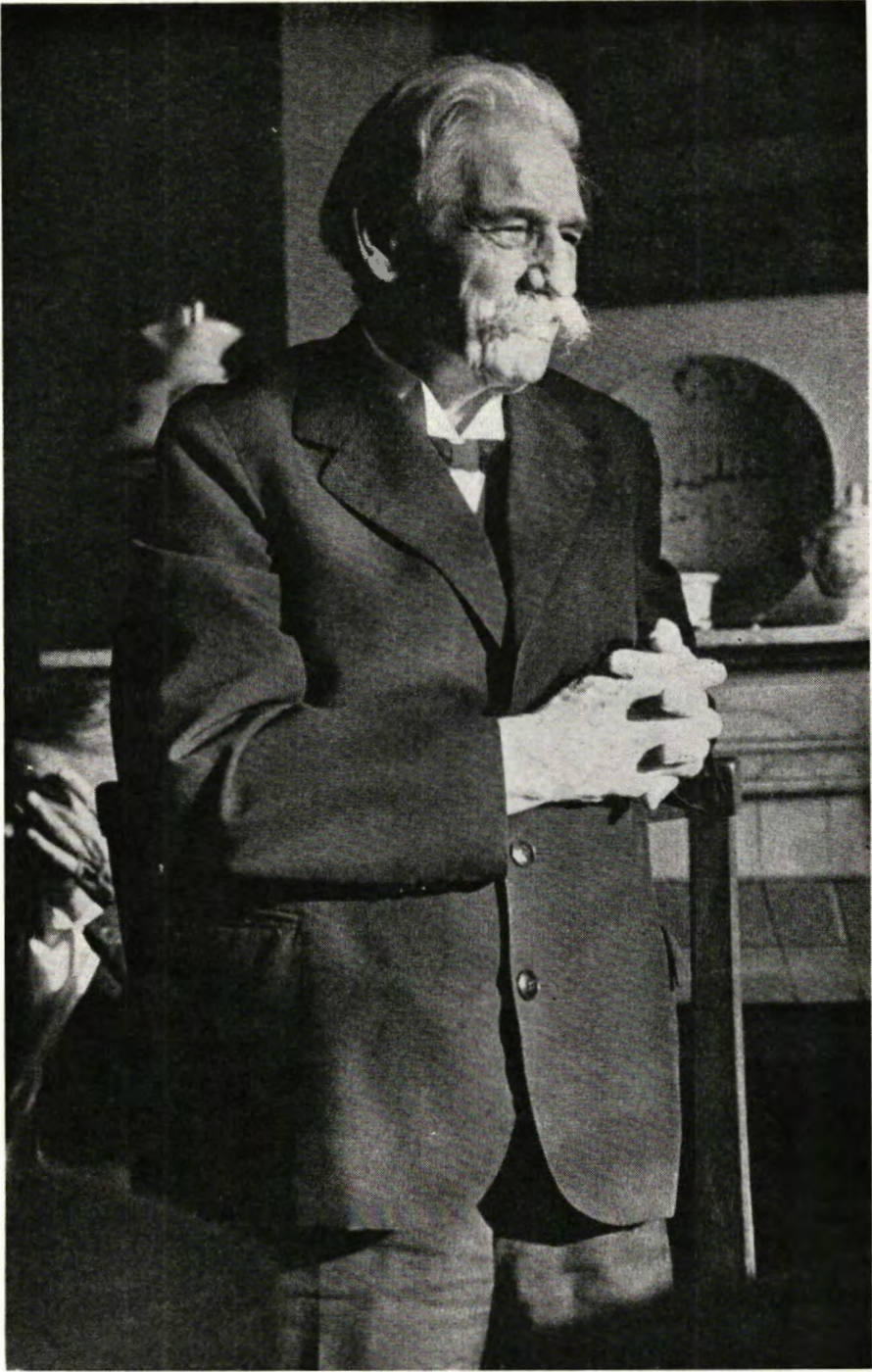
Op 22 augustus van dit jaar kwam dr. Schweitzer voor een kort verlof naar Europa, teneinde in verschillende landen de vrienden te bezoeken, die hem in zijn werk in Afrika tot onschatbare steun zijn. Op 5 december zal dr. Schweitzer niet met lege handen weer terug gaan naar Lambarene, waar hij op 14 januari 1960 zijn 85e verjaardag hoopt te vieren.

Op 30 september ontving hij in Kopenhagen tijdens een plechtigheid in de universiteit de Sonning-prijs van honderdduizend kronen uit de handen van de rector-magnificus en op 18 november kreeg Schweitzer in Brussel een miljoen francs van „Le prix Joseph Lemaire”, gegeven door „La Prévoyance Sociale”.

De volgende dag kwam dr. Schweitzer in gezelschap van zijn beide medewerksters, madame E. Martin (midden) en mademoiselle Mathilde Kottmann alsmede miss Erica Anderson, die de grote documentaire film heeft gemaakt en die Schweitzer in haar auto, een Amerikaanse Chevrolet, op zijn reizen vergezelt, in Rotterdam aan, na een bezoek te hebben gebracht aan H.K.H. Prinses Wilhelmina op Het Loo. Dr. Schweitzer had er 9000 km in Europa opzitten, toen hij in Nederland kwam. In een vriendelijk landhuis, gelegen in een grote tuin in het centrum van Rotterdam, logeerde dr. Schweitzer (rechts mevrouw E. F. T. Stakenburg—Mees). Het was daar, dat wij hem hebben ontmoet.

Wij hadden ons ingesteld op het feit, dat Schweitzer verouderd zou zijn, maar het weerzien was anders: een zeer vitale man, die, zodra hij begint te spreken, je doet denken aan iemand in de kracht zijner jaren. Zijn markante gestalte vormt het middelpunt en rustig formulerend kiest hij zijn woorden, wanneer hij ons vertelt van de laatste ontwikkelingen van zijn ziekenhuis. In de eerste plaats spreekt hij zijn dankbaarheid uit jegens de vele vrienden, die hij in dit land heeft, dat hem sinds 1930 steeds heeft geholpen. Hij dankt voor de vele zendingen medicamenten, gedroogde groenten, babygoederen en zwachtels, die door zovelen in ons land werden bijeengebracht. „Es ist rührend, was man für mich tut”, zegt hij.

In het huis van de heer en mevrouw Mees aan de Westzeedijk 140 te Rotterdam

Wanneer wij hem de nieuwe Albert Schweitzerkalender aanbieden, wordt hij enthousiast. Hij bekijkt iedere plaat, het is een stukje weerzien van Lambarene. Hij neemt het titelblad en aan de hand daarvan legt hij uit, dat Lambarene ligt op een kruispunt van wereldwegen: de grote lijn van Zuid-Afrika naar het noorden en de lijn Verenigde Staten—India. „Sinds kort heeft Lambarene een vliegveld. Daardoor krijgen wij veel bezoeken, wat wij vroeger nauwelijks hadden. Dat heeft het grote voordeel, dat wij daardoor een vruchtbare uitwisseling van artsen kunnen hebben, die hier enige tijd komen werken, nu zij ons gemakkelijker kunnen bereiken. Zo hebben wij een kinderspecialist en een hersenspecialist gehad, die vele diensten aan ons hebben bewezen en van wie wij veel geleerd hebben. Zo heeft het feit, dat een hersenspecialist op doorreis ons kwam helpen, het leven gered van twee inboorlingen. Iemand met een verbrijzeld schedeldak opereerde hij met succes en nu juist krijg ik bericht,” zo zegt dr. Schweitzer, „dat dr. Van der Kreek zelf een dergelijk geval heeft kunnen opereren, doordat zij destijds assisteerde. Zo zijn twee mensenlevens gered”. Wanneer hij dit zegt, klinkt er een zekere triomf in zijn stem.

Het ziekenhuis beslaat een oppervlakte van 125 ha, waarvan 2/3 deel bestaat uit gebouwen en plantage en 1/3 deel oerwoud. In totaal staan er nu 52 gebouwen. Zeer bewust laat Schweitzer 1/3 gedeelte oerwoud bestaan, omdat, zoals hij zegt, het oerwoud het leven beschermt. Waar het woud gekapt wordt sterven de dieren uit, b.v. de leeuwen, die alleen nog maar in wildparken blijven bestaan: Das Urwald schützt alle Kreatur!

In het lepradorp, dat 20 minuten gaans van het eigenlijke ziekenhuis af ligt, is er plaats voor 200 patiënten, benevens enkele ouden van dagen en blinden. De golfplaten, die de huizen van de lepreuzen bedekken, konden worden aangeschaft, dank zij de Nobelprijs voor de vrede.

Daarna vertelt Schweitzer van het in 1942 uitgevonden sulfonen-preparaat dat de lepra langzamerhand met succes bestrijdt. Het preparaat heeft echter een gevaarlijke kant, omdat het een anaemie kan veroorzaken. Maar het succes is groter dan het gevaar. Per jeep gaan op geregelde tijden een arts en een verpleegster de naburige negerdorpen af om de bevolking ermee in te spuiten. Deze „vliegende colonnes” nemen alleen de ernstige gevallen van lepra mee naar het lepradorp. De lichtere kunnen ter plaatse blijven, alwaar ze periodiek worden ingespoten. Zo wordt met succes de lepra bestreden. Ook is een gunstige factor, dat vele patiënten thans eigener beweging naar het ziekenhuis komen, omdat zij de goede resultaten hebben gezien. Vroeger durfden zij niet komen en hielden zij zich schuil in hun dorpen.

„Dank zij de goede geneesmiddelen en de preventiva is de slaapziekte, waarvoor ik in 1913 voor het eerst naar Lambarene ging, in mijn gebied uitgeroeid”, zegt Schweitzer.

Tijdens een persconferentie zegt Schweitzer ineens: „De negers zijn eigenlijk half-nomaden. Weet u waarom? Omdat ze geen huisdieren hebben en dus ook geen mest. Daarom heb ik huisdieren, geiten en kippen, en stimuleer ik zoveel mogelijk de inboorlingen om zelf huisdieren te hebben.” En ineens begrijp ik, waarom Schweitzer vroeger, vele jaren terug, in de jaren dertig, zo vaak zei: „Mit Freude sehe ich meine wachsende Ziegenherde an!”

Dan ineens met een guitige blik in zijn ogen vraagt hij: „Was ist der Anfang der Kultur?” Wanneer niemand weet te antwoorden geeft hij zelf het antwoord: „De mest”. „Daarom heeft Zarathustra heilige dieren geschapen, opdat men ze als huisdieren zou gaan verzorgen! Der Fortschritt der Kultur zeigt sich in der Entwicklung der Misthaufen! Nu ziet u welk een materialist ik ben!”

Wanneer wij 's avonds bijeen zijn en onze voorzitter vraagt naar Schweitzers wetenschappelijke arbeid, zijn derde deel cultuurfilosofie en zijn boek over het Ko-

Deze geiten zijn afkomstig uit Amerika. Ze zijn in Lambarene met veel zorg in goede conditie gehouden.

ninkrijk Gods, dan wordt ineens zijn gezicht heel ernstig, wanneer hij zegt, dat hij zijn gedachten over het atoomprobleem eerst moet ordenen omdat dit de voorrang heeft. De atoomkwestie is ook cultuurzaak, zegt hij. In het gesprek, dat dan volgt en dat Schweitzer voert met grote overtuiging, wordt het duidelijk, dat hij vecht voor dat ene ideaal, dat in zijn leven gestalte kreeg: eerbied voor het leven. De problemen van de radioactiviteit houden hem bezig. Hij wil, dat iedereen daarover denkt. Pas later zal men zien hoeveel schade de radioactiviteit toebrengt aan de levende cellen. Ik houd mijn hart vast voor de toenemende radioactiviteit: niet de wereld zal kunnen vergaan, maar de mensheid!

Met deze gedachten gaat de jeugdige grijsaard weer terug naar Lambarene. Op 5 december vertrekt zijn boot. Dan heeft hij in Europa zo'n goede 10.000 km in miss Andersons auto gereden, heeft geleerden, koningen en koninginnen gesproken, heeft zijn vrienden gezien, althans enkelen ervan, en heeft op zijn wijze het wereldgeweten weer even wakker geschud. Hoe lang nog?

Deze vraag moet men niet stellen. Toch stelt men de vraag aan hem. Ook in ons land. Schweitzer zou Schweitzer niet zijn, als hij op de vraag niet antwoordde met een anekdote. Hoeveel jaren geeft u mij nog, vroeg hij. Voordat men hierop antwoorden kon vertelde hij van de man die de paus in Rome had bezocht en hem had toegewenst, dat hij zijn honderdste verjaardag in gezondheid zou mogen vieren, waarop deze paus aan de man zei: „Wilt gij onze lieve Heer aan banden leggen en mij zo'n beperkte levensduur gunnen?” Daarna zei Schweitzer in ernst, dat hij dankbaar is voor iedere dag, die hij nog mag werken. Hij hoopte, dat de wereld aan zijn opvolgers hetzelfde vertrouwen zou geven als zij aan hem deed.

Dan komt hij uit zijn meditatie en zegt: er zijn in de wereld nog drie Albert Schweitzerhospitalen, die hetzelfde werk in dezelfde geest doen als ik. Een in Tahiti, een in het Boven-Amazonegebied en een in Laos. Alle drie steunen op de giften van vrienden. Ik deel de zorgen van al deze ondernemingen en vorm met mijn eigen ziekenhuis een kwartet in de wereld!

Tenslotte hoop ik, dat deze ziekenhuizen, die door ons worden ondernomen, in de toekomst niet meer nodig zullen zijn, omdat de inboorlingen zo ver gebracht moeten worden, dat zij voor zich zelf ziekenhuizen gaan bouwen.

Het was al laat, toen wij uiteengingen en een eind werd gemaakt aan de besprekingen. Ook toen was Schweitzer allerminst moe. Wij waren wellicht vermoeider van alle indrukken, die wij hebben opgedaan. Maar nogmaals kwamen wij tot de slotsom zonder enige sentimentaliteit, dat een wereld rijk is, wanneer zij nog zulke mensen bezit, die in uiterste consequentie het woord met de daad verbinden.

D. A. W.

Schweitzers appèl

Lambarene, Bach, Goethe, het zijn allemaal kanten van dr. Schweitzer, die belangrijk zijn en die op hun eigen wijze tot de mensen spreken.

Maar toch is er in de laatste tijd iets bij Schweitzer, waarop het volle accent gaat vallen. Dat is de atoomkwestie.

Bewogen door hetgeen mensen elkaar kunnen aandoen stort hij zich midden in het probleem. Vanuit zijn eigen filosofie van de „eerbied voor het leven”, die hij in de jaren dertig uitdacht als richtlijn voor heel het menselijk geslacht, komt hij tot de slotsom ook hier te weren, al wat het leven schaadt en bedreigt.

Daarom spreekt Schweitzer openlijk zijn boodschap uit, een appèl aan het wereldgeweten, de atoomproeven te staken, omdat zij de mensheid in hevige mate bedreigen. Met iedere proef immers komt er meer radioactiviteit in de atmosfeer, die op ernstige wijze het leven op aarde in gevaar brengt.

Er is geen compromis mogelijk, aldus Schweitzer, waar levensbelangen op het spel staan.

Daarom wordt al zijn andere werk momenteel even minder belangrijk voor hem. In de afschaffing van de atoombewapening en de stopzetting van alle kernproeven ziet hij de enige mogelijkheid om de mensheid van ondergang te redden.

Dit is een kwestie van geloof en vertrouwen: het is de consequentie van het christendom, die in deze dingen geen compromis toelaat.

De boodschap van Schweitzer, zijn appèl tot een wereld in bedreiging van zijn laatste goed, klinkt in verschillende talen over de mensheid.

Dit stemt tot nadenken. Tot dit nadenken roept Schweitzer een ieder op.

Medicamenten voor Lambarene

Op 28 september j.l. is per s.s. „CABINDA” van Amsterdam een zending van vier kisten naar Lambarene afgegaan.

Van deze vier kisten waren er twee gevuld met medicamenten voor het hospitaal in hoofdzaak bestemd ter bestrijding van tuberculose.

De zending heeft het hospitaal te danken aan de stichting Wereld-Schoolkind-Steunfonds „De Maandagcent”.

Het was een sympathieke gedachte van het bestuur dezer stichting het hospitaal van dr. Schweitzer te voorzien van bovengenoemde medicamenten, terwijl er ook nog chirurgische instrumenten aan waren toegevoegd.

Het geheel had een waarde van ca. f 3565.—.

De zending werd samengesteld in overleg met dr. Van der Kreek in Lambarene, zodat de stichting er zeker van was, dat zij geheel beantwoorden zou aan het beoogde doel.

Van deze plaats danken wij bovengenoemde stichting voor deze bijzondere bijdrage.

Voor onze lezers, die wellicht het bestaan van de stichting Wereld-Schoolkind-Steunfonds „De Maandagcent” niet kennen, kunnen wij melden, dat de bakermat ervan in het voormalige Nederlands Oost-Indië ligt.

De naam geeft reeds aan, dat door schoolkinderen elke maandag één cent geofferd wordt ter bestrijding van tuberculose. De actie heeft zich uitgebreid over de gehele wereld en werkt dan ook internationaal. In Nederland zijn 210 scholen hierbij betrokken.

Entre-acte

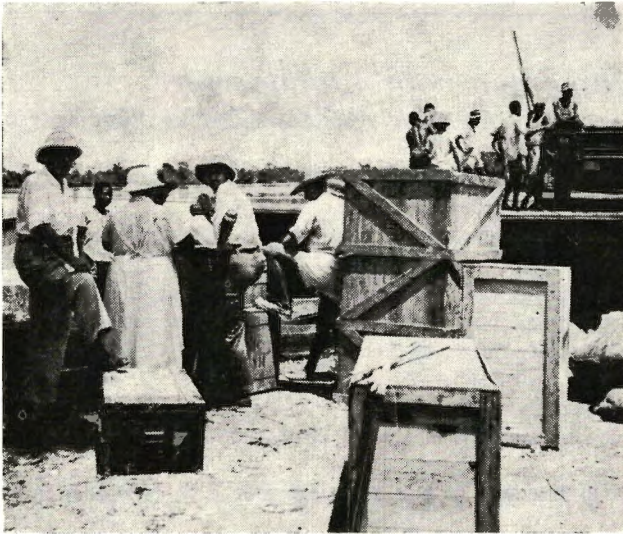
Voordat dr. Schweitzer naar Europa ging heeft hij in Lambarene een prachtige weg gemaakt. Drie maanden heeft hij eraan gewerkt, en het resultaat is verbijsterend. Ook bouwde hij nog opslagruimten voor petroleum en benzine en aan de weg een garage voor de vrachtauto die voedsel moet halen. Dr. Schweitzer is weer zelf bezig beton te maken: hij klimt, ondanks zijn hoge ouderdom (84) nog op ladders en sjouwt met emmers. Toch vindt hij nog tijd een pelikaan te leren vliegen en zwemmen. Gelukkig is dr. Schweitzer steeds in goede conditie.

Medio juli was het in Lambarene heerlijk fris, ja men noemde het er zelfs koud! Ieder liep met wollen vesten en shawls. Voor Schweitzers vertrek naar Europa waren Rhena Eckert, zijn dochter met haar twee dochters, eveneens in het ziekenhuis. Ook zij helpen mee met het omvangrijke werk.

Nu dr. Schweitzer afwezig is, rust op de doktoren en verpleegsters een zware verantwoordelijke taak, die zij echter blijmoedig op zich nemen. Voor zuster Ali Silver is het vooral zwaar, omdat zij min of meer door haar lange verblijf in het ziekenhuis aan het hoofd staat. Niettemin loopt het hospitaal uitstekend.

Dr. Schweitzer genoot van zijn zeereis, omdat hij ongestoord aan zijn werk kon blijven en er niet steeds werd afgehaald. In de conversatiezaal van de boot stond een vleugel waarop Schweitzer meermalen oefende. Zijn gehoor bestond meestal uit meisjes van 12—18 jaar. Als „beloning” voor haar luisteren speelde hij dan walsen.

Geregeld is het ziekenhuis vol patiënten. Er zijn 151 leprapatiënten. Gelukkig zijn ze geen van allen zwaar ziek. Een Japanse arts heeft de medische verzorging van het lepradorp op zich genomen. Ook onze Nederlandse arts, mejuffrouw dr. M. van der Kreek, heeft daar handenvol werk.

De kisten uit Europa komen in Lambarene aan.

Vreugdevolle momenten zijn het, wanneer de kisten met medicamenten, versnaperingen, babygoed en bijvoeding komen, uit Zwitserland en uit Nederland. Vooral de tekenen van medeleven uit de hele wereld zijn een dagelijkse steun voor hen, die ver van huis werken in een klimaat dat hoge eisen stelt. De brieven die worden ontvangen na een zending van kisten met alle mogelijke inhoud, verraden grote dankbaarheid voor deze tekenen van begrijpend medeleven.

De Nederlandse dames en Lambarene

Dr. Schweitzer verheugt zich in een zeer grote sympathie van de Nederlandse dames. Nog dagelijks stromen de pakjes met allerlei breiwerk bij ons in Gorssel binnen.

Zwachtels, van die mooie brede, van ca. 14 cm en ca. 5 m lang, luierbroekjes in verschillende maten; rolhanddoeken; washandjes in velerlei kleur en maat; babyjasjes; babytruitjes; babymutsjes; babyhemdjes; spreitjes; onderleggers en gebreide dekentjes.

Het zal onze dames zeer zeker interesseren, wat zoal met al deze nuttige artikelen wordt gedaan.

Van zuster Silver in Lambarene kregen we bericht, dat ze dit jaar meer dan 300 patiënten, het huispersoneel, verplegend personeel en hun families, ook alle kinderen in het hospitaal, van een warm jasje of pullover kon voorzien. Zij schrijft, dat dit een grote voldoening was. Alle pasgeborenen, die er weg gaan, krijgen twee jasjes naar hun dorp mee.

In september zijn per s.s. CABINDA van Nederland uit weer enige kisten met gebreide artikelen naar Lambarene verzonden, tegelijk met een zending geneesmiddelen. De bedoeling is in december tegelijk met een zending levensmiddelen weer al de gebreide artikelen te verzenden, welke sinds september zijn ontvangen.

Teneinde onze dames enigszins op de hoogte te brengen met de behoefte aan gebreide artikelen, laten we nog een gedeelte van de brief van zuster Silver volgen. „Aan zwachtels is geen behoefte voorlopig, evenmin aan handdoeken. Deze verslijten slechts op de lange duur. Babyjasjes, kinderkleertjes, vooral ook warme voor het droge seizoen zijn erg welkom. Washandjes zijn ook altijd welkom.”

Wij hopen met deze mededeling de dames een aanwijzing te geven, waarmee zij het werk van dr. Schweitzer in Lambarene kunnen helpen.

Indien wij uit Lambarene nog nadere berichten mochten ontvangen in verband met hetgeen, waarmee onze Nederlandse dames behulpzaam kunnen zijn, dan zullen wij haar daarmee middels dit blad op de hoogte brengen. Intussen willen wij onze dames van deze plaats ook nog hartelijk danken voor de zozeer gewaardeerde medewerking.

De zwachtels en handdoeken moeten steeds recht gebreid worden van katoen nr. 10, op breipennen nr. 2, en 4 meter lang. Aan één einde in een punt gebreid waaraan men twee bandjes naait van \pm 50 cm. Om een mooi elastisch verband te krijgen verdient het aanbeveling de laatste steek recht verdraaid te breien.

De handdoeken kunnen op breinaalden nr. 2½ gewerkt worden (50 cm breed en 2½ meter lang).

G. Oosterwijk.

P.S. Voortaan moeten alle zendingen van babykleertjes e.d. niet meer gezonden worden aan de heer G. Oosterwijk, Bosweg 3, Gorssel, maar naar de heer E. G. v. d. Rest, Voorstraat 235 in Dordrecht.

★ ★ ★ ★ ★

Onze fotografe heeft een bezoek gebracht bij de heer Oosterwijk, die steeds de zendingen zwachtels en babykleertjes in ontvangst neemt. Met iedere post komen weer pakketten binnen met hartelijke brieven, die door hem zorgvuldig worden behandeld.

★ ★ ★ ★ ★

Reproductierechten van alle in dit nummer voorkomende foto's zijn voorbehouden.

Onze medemens in Lambarene

Honderden kilometers moet onze medemens in Lambarene afleggen in zijn kleine piroque (dat is een soort kano) over de brede Ogowe rivier om zich te laten behandelen in het hospitaal.

Jarenlang hebben zij reeds rondgelopen met hun kwalen voor ze naar ons komen. Diverse dorpsvovenaars hebben reeds hun krachten beproefd en als alles dan geen resultaat gehad heeft, besluit men naar „le grand docteur” te gaan. Uren komen ze gelopen door het oerwoud met een grote mand op hun rug, waarin huisraad, bananen, maniok, brandhout en onder de arm de roeiriemen voor de kano's, waarin ze later verder gaan. Dit alles draagt de vrouw met een band om haar voorhoofd; de man loopt met een kip voor de dokter voorop. Een zieke wordt op een zelfgemaakte brancard van bamboe gedragen. In de kano's peddelen zij soms dagen voor ze in het hospitaal aankomen. Ze zijn dan vaak in een totaal uitgeputte toestand. In het droge seizoen hebben ze overnacht op een zandbank; als ze rijk waren hingen ze een muskietennet (klamboe) op een paar stokken en konden zich zo beschermen tegen de malaria-overbrengers. Als ze arm waren sliepen ze in de openlucht. Onderweg wordt er meestal weinig gegeten, daarvoor is geen tijd, als een zwaar zieke wordt vervoerd. Het is vaak een wedren tegen de dood.

Een man, die een beklemd breuk heeft, wordt in Europa liefst binnen zes uur geopereerd; dan is er een redelijke kans van slagen. In de Gabon komen ze vaak pas na 7 of 10 dagen. Eerst wordt de familieraad gehouden, waarbij een ieder zijn mening ten beste geeft, dan gaat men naar de dorpsvovenaar. Deze geeft eerst gloeiende stenen en maakt er later kleine sneetjes in. Dit alles natuurlijk onder de nodige bezweringen. Hiermede gaan kostbare uren en dagen voorbij. De familie observeert echter en ziet nauwlettend toe, hoe de toestand van de patiënt is. Is er geen verbetering, dan verdwijnen ze in de nacht en gaan naar de blanke dokter.....

Er wordt geklopt op de deur. Een zwarte verpleger komt ons halen, hij gaat ons voor van de heuvel naar beneden. De stallantaarn danst op en neer. Wij gaan naar de rivier en vinden dan de zieke, verkleumd en uitgeput van pijn, met een breuk van 7 dagen, in de piroque. Snel wordt een brancard gehaald, de patiënt wordt naar de polikliniek gebracht, waar hij wordt voorbereid voor operatie. De operatiezuster zoekt snel de instrumenten uit en zet ze op het vuur (dat Bogobi, onze water- en vuurman, snel heeft aangemaakt). Wij beginnen ons te wassen. Snel wordt door een van de doktoren nog een infuus ingebracht, omdat de algemene toestand van de patiënt zo slecht is. Wij opereren tot diep in de nacht. De toestand van de patiënt is zichtbaar beter geworden en wij kunnen de familie zeggen, dat er hoop is. We leggen uit, dat onze handen probeerden te helpen zo goed we konden, maar dat de beslissing over leven en dood bij le Bon Dieu (O.L. Heer) ligt. Zij begrijpen deze kinderlijke uitleg, beter dan velen van ons, gaan heen en bidden. De man geneest en wij voelen het als een wonder.

Velen komen ook te laat. Een moeder komt met een klein kindje binnen. Bij het uitkleden trekt het met armpjes en beentjes, een krampachtige uitdrukking op het gezichtje. Nog voor ik iets doen kan, sterft het voor onze ogen. Injecties snel toegediend helpen niet meer. Het bleek een naveltetanus te zijn. Een slechte gewoonte, die men helaas nog altijd heeft in de dorpen, is om de navel, wanneer ze niet snel genoeg droog is, met rode aarde (en natuurlijk dus vol micro-organismen) te besmeren. Dit is een van de redenen, waarom wij proberen de vrouwen naar het ziekenhuis te krijgen voor de bevalling en ze daar te leren hoe men een

baby verzorgen moet en tegelijk iets bij te brengen van de allerelementairste hygiëne. Wij hebben echter 350 gehospitaliseerden, patiënten die allen een of meer familieleden meebrengen. In 1952 bouwde dr. Schweitzer van het geld, dat hij kreeg voor de Nobelprijs voor de vrede, het lepradorp voor 250 zieken, zodat wij op het ogenblik ongeveer 1000 mensen te verzorgen hebben. Velen klagen als je voorbij komt „La disette”. We hebben geen vis of vlees. Het ziekenhuis geeft bananen of manioc uit en als die niet genoeg aangevoerd worden, rijst. Alleen de zwaar zieken kunnen wij vlees of vis geven. Helaas niet allen, want ze moeten ook gekleed worden (zo nodig). Als ze er langer zijn, moeten ze ook petroleum voor hun lampen en zeep om te wassen krijgen. Wat heerlijk dat we nu door Dobbelman in staat gesteld worden een ruimer rantsoen te geven en ze beter kunnen opvoeden tot een elementaire zindelijkheid.

Veel dank aan de Dobbelman-directie, dat zij gedacht heeft aan haar donkere broeder in Afrika, toen zij uiting wilde geven aan haar feestvreugde bij het lustrum van haar fabrieken.

Een laatste geval wilde ik u vertellen van een blinde vrouw, die binnenkwam met een huidkanker op een oude brandwond. Ze was al heel oud en ze had de gelatenheid over zich van iemand, die weet dat zijn dagen geteld zijn. Haar echtgenoot die met haar was, was allerliefst en hielp met alles. We opereerden eerst de huidkanker, het genezingsproces verliep zeer gunstig, zodat ze na 3—4 weken weer op was. Er was iets van verwachting gekomen in het gezicht van deze vrouw, en dit werd tot een stralende lach, toen we haar zeiden, dat we ook haar ogen zouden opereren. Ik vergeet nooit de dag, toen we na de operatie voor de eerste maal het verband afnamen en ze zich langzaam oprichtte en met haar vinger wees naar mijn rode jasje, dat ik over mijn witte kostuum aan had. „BOBO ROUGE” (rode blouse!). „Tu vois” (je ziet!?) vroeg mijn zwarte helper. „Ja, jij bent een zwarte”, zei ze, zijn huid betastend. Toen stonden we op en gingen met haar rond door de ziekenzaal. Iedere zieke had iets in zijn hand en zij moest zeggen wat het was. Een gejuich ging op als ze het goed zei. Het was een ware triomftocht en met een gelukkig gezicht brachten we haar terug naar bed. De volgende dag liep ze alleen naar Schweitzer om hem duizend keer duizend maal te danken dat ze weer kon zien.

Tot slot wil ik u nog iets voorlezen van dr. Schweitzer zelf.

Dr. Schweitzer schrijft:

„Wij kunnen niet voorbijgaan aan de noden en ellenden, die in nog zo vele onderontwikkelde gebieden heersen. Vrijwillig moeten artsen en verpleegsters komen, die de taak op zich nemen lijden te verzachten en te helpen waar dit mogelijk is. Zij, die aan den lijve ondervonden hebben wat angst en lichamelijke pijn is, behoren in de hele wereld tezamen. Een geheimzinnige band verbindt hen. Samen kennen zij het gruwelijke, waaraan de mens onderworpen kan zijn en ook het smachten om van de pijn bevrijd te worden. Wie van zijn smart verlost werd, moet niet menen, dat hij weer vrij is en onbevangen in het leven kan terugtreden, zoals hij er vroeger in stond. Daar hij weet wat angst en smart is, moet hij medehelpen angst en smart te bestrijden, zover menselijke hulp er iets over vermag, en moet anderen verlossing brengen, zoals hij die zelf mocht genieten.

Wie door de hulp van een arts genezen opstaat van een zwaar ziekbed, moet medehelpen, dat diegenen, die geen medische hulp hebben, deze krijgen.

Wie door een operatie van kwelling en dood verlost wordt, moet medehelpen, dat daar waar kwelling en dood nu nog heersen, de barmhartige narcose en het helpende mes hun werk kunnen beginnen.

De moeder, die dank zij doktershulp haar kind nog bij zich heeft en het niet heeft moeten toevertrouwen aan de koude aarde, moet helpen, dat de arme moeder, die geen dokter halen kan, ook ditzelfde leed bespaard blijft.

Waar de doodstrijd van een mens vreselijk had kunnen zijn, maar door de hulp van een dokter verzacht en dragelijk wordt, moeten de omstanders, die rond het bed staan, medehelpen, dat anderen dezelfde laatste troost voor hun geliefden deelachtig kunnen worden.

Dit is de broederschap van hen op wie de smart haar stempel heeft gezet en deze broederschap legt de plicht op het geneeskundig humaniteitswerk onder de gekleurde volkeren te bevorderen. Dankbaarheid moet een rijke bron van giften daarvoor doen vloeien."

Op deze grondgedachte van de broederschap van de door het lijden getekenden, heeft dr. Schweitzer het gewaagd het hospitaal in Lambarene te stichten.

Dit werd begrepen en hoe de toekomst van het hospitaal ook moge zijn, de geest waarmee het begonnen werd straalt nog steeds uit in de wereld en zal zijn weg blijven vinden.

Dr. M. D. van der Kreek.

DE NEDERLANDSE PERS OVER DE ALBERT SCHWEITZERFILM

Hervormd Nederland (9-5-1959)

Zoals gezegd ligt het niet in de aard van deze man om zichzelf in het middelpunt te plaatsen. Hij spreekt en beweegt zich zoals hij dat gewoon is, zonder pose en onbevangen. Ondanks enkele technische onefenheden is dit vooral de grote waarde en bekoring van deze film. — In al zijn soberheid een indrukwekkend en onschatbaar document.

Nieuwe Rotterdamsche Courant (9-5-1959)

De toeschouwer blijft voortdurend in de ban van de grote heelmester... — Als het slot komt en men de grijsaard in de schitterende omstreken van Günsbach terugziet, verlaat men het theater met het besef, dat hier een rijk en ongewoon leven welhaast is afgesloten, dat in zijn grootheid nauwelijks door de gewone mens tot in volle diepte kan worden gepeild.

De Volkskrant (19-9-1959)

De kleurenfilm, die van dit leven is gemaakt, is geen dramatisch kunstwerk geworden maar geeft een rustig, onopgesmukt beeld van een uniek maar desondanks eenvoudig leven van pure menselijkheid en grote werkkraft.

Trouw (9-5-'59)

Teleurstellende film over Schweitzer. — Wij kunnen niet anders van deze kleurenfilm zeggen, dan dat hij ons zeer is tegengevallen. Wij zeggen niet, dat Schweitzer niet door het geloof gedreven wordt. Wij weten daar niets van. Maar in de film zegt hij niets, dat erop wijst, dat de liefde van Christus hem dringt. De film is een

oppervlakkige, technisch niet-gelukkige reportage.

De Telegraaf (19-9-'59)

Een film in de gebruikelijke zin is dit niet, maar het is het meest indrukwekkend, wat u deze week in de Amsterdamse bioscopen kunt zien. Albert Schweitzer met zijn rustige, ietwat gebroken stem van hoogbejaarde het verhaal van zijn eigen leven te horen vertellen is op zichzelf reeds een gebeurtenis.

Kritisch Filmbulletin (mei 1959)

De film laat dit menslievende werk zonder opsmaak of franje, zonder te betogen of te preken alleen maar zien. Alleen maar? Ik geloof, dat hierin juist het indrukwekkende en hartverwarmende van deze film gelegen is, omdat het het werk is, dat voor zichzelf spreekt. — Een onschatbaar document van een man, voor wiens christendom van de daad niemand ongevoelig kan blijven.

Op 5 november is in Dordrecht geopend een school, waarin alle levensbeschouwingen samenwerken. Deze school is genoemd „Albert Schweitzerschool". Ons bestuurslid, de heer v. d. Rest, tevens secretaris van het schoolbestuur las een brief van dr. Schweitzer voor, waarin een persoonlijke opdracht voor leerkrachten en leerlingen.

Dr. Albert Schweitzer heeft op 22 november aan de „Sorbonne", de Parijse universiteit, een medaille met diploma van de medische faculteit in ontvangst genomen.

De Albert Schweitzerkalender voor 1960

Sinds 1955 heeft de Stichting Albert Schweitzerfonds een Albert Schweitzerkalender het licht doen zien, teneinde aldus meer bekendheid te geven aan het werk van professor Schweitzer in Lambarene en voorts, om er een middel door te bezitten, de inkomsten der stichting ten behoeve van het werk van professor Schweitzer te vergroten. De netto-opbrengst van de verkoop van deze kalender toch komt ten goede aan de Stichting Albert Schweitzerfonds.

Voor 1959 was de stichting zo gelukkig over prachtig fotomateriaal de beschikking te krijgen. Het was mejuffrouw dr. M. D. van der Kreek uit Bussum, toen reeds drie jaar als arts in Lambarene werkzaam, die de stichting haar gehele fotoarchief tot bovenvermeld doel ter beschikking stelde en aldus de Stichting Albert Schweitzerfonds de gelegenheid bood daaruit voor 1959 een keus te doen.

Ook voor 1960 is weer een Albert Schweitzerkalender verschenen en het overgrote deel van het voortreffelijke fotomateriaal is weer verschaft door mejuffrouw dr. M. D. van der Kreek.

De Stichting Albert Schweitzerfonds heeft de ervaring, dat de kalender, die zij nu dus al meerdere jaren uitgeeft, zich in de huisgezinnen een plaats heeft veroverd. Daarover verheugt zij zich zeer, omdat men, door zich een Albert Schweitzerkalender aan te schaffen, op indirecte wijze het werk van professor Schweitzer steunt. Door het kopen van de Albert Schweitzerkalender helpt men er dus aan mee, dat het belangrijke werk van professor Schweitzer in Lambarene kan worden gedaan. Mocht men dit op nog andere wijze willen doen, door bijvoorbeeld, behalve de kalender te kopen, óók nog een bedrag in geld tot het hiervoor vermelde doel te storten, dan kan zulks geschieden op het gironummer 916071 ten name van de penningmeester van het Albert Schweitzerfonds te Deventer. Men kan zijn bijdrage ook storten op de rekening van het Albert Schweitzerfonds bij de Amsterdamsche Bank N.V. te Utrecht.

Het formaat van de kalender is 15½ x 24½ cm. De prijs per kalender bedraagt f 2.50. Koopt de door de Uitgeverij „De Torenlaan” aan de Torenlaan 16-24 te Assen, uitgegeven fotokalender. Bestelt hem bij uw boekhandelaar of rechtstreeks bij de uitgeefster. Het bestuur van de Stichting Albert Schweitzerfonds zal er u zeer erkentelijk voor zijn.

Bestuursleden van de Stichting Albert Schweitzerfonds:

dr. C. B. Burger, voorzitter, Stadhouderslaan 30, Utrecht.

Mevrouw H. Oberman—Oberman, secretaresse, Scheepstimmermanslaan 37, Rotterdam.

Mevrouw E. F. Teychiné Stakenburg—Mees, „Klein Schoonoord”, wnd. secretaresse, Westzeedijk 124, Rotterdam C.

Mr. Ph. M. Muus Jr., penningmeester, Breiterlaan 9, Utrecht.

G. Oosterwijk, Bosweg 3, Gorssel (Gld.).

Ds. D. A. Werner, Nieuwe Bussumerweg 81, Huizen (N.H.).

G. van Aardenne, Dubbeldamseweg 2, Dordrecht.

Ondergetekende (naam en voornaam) wonende
(straatnaam en huisnummer) te (woonplaats)
..... verzoekt toezending van exempla(r)en van
de Albert Schweitzer fotokalender voor 1960. Het daarvoor verschuldigde bedrag ad
..... x f 2.50 is heden gestort op girorekening nr. 871786 van de Uitgeverij „De
Torenlaan” aan de Torenlaan 16-24 te Assen.

Ondertekening: